

?? Ortam? Stres Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?? Ortam? Stres Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23803>

Özet

?? Ortam? Stres Ölçe?i (??OSÖ), Arkun Tatar (2009) taraf?ndan geli?tirilm?, i? ortam?nda ya?anan stres düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde ölçmeyi amaçlayan 70 maddelik bir psikometrik araçtır. Ölçek, psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?larak güvenilirlik ve geçerlik çal??malar?yla desteklenmiştir. Yapısal olarak be? ana boyut ve bir alt boyut grubundan olu?an ??OSÖ, stresin bireysel, ki?iler aras?, çevresel, özel ya?am ve örgütsel kaynaklar?n? ayr??t?rmaktadır.

Ölçe?in genel güvenilirlik katsay?s? 0.96 gibi oldukça yüksek bir de?ere sahiptir, bu da arac?n iç tutarlılı??n?n mükemmel oldu?unu göstermektedir. Ölçek, özellikle örgütsel psikoloji ve insan kaynaklar? yönetimi alanlar?nda, çal??anlar?n iyi olu? düzeylerini de?erlendirmek ve stres yönetimi programlar? geli?tirmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

?? stresi, **?? Ortam? Stres Ölçe?i**, örgütsel psikoloji, ölçek geli?tirme, güvenirlik, geçerlik, do?rulay?c? faktör analizi.

Yazarlar

Arkun Tatar

Amaç

?? Ortam? Stres Ölçe?i'nin (??OSÖ) temel amacı, çal??anlar?n i? ya?am?nda kar??la?tıkları stres faktörlerini ve bunlar?n genel etkilerini bilimsel yöntemlerle ölçmek üzere geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu geli?tirme çal??ması, i? ortam?na özgü stresin karma??k ve çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmay? hedeflemiştir.

Ölçek, sadece genel bir stres puan? vermekle kalmaz, aynı zamanda stresin kayna??na (bireysel, çevresel, örgütsel) odaklanarak müdahale stratejilerinin geli?tirilmesine olanak tanır. Ölçek geli?tirme çal??ması, 2009 y?l?nda 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi'nde sunulan bir bildiri ile duyurulmuştur.

Yapı

??OSÖ, i? ortam?nda deneyimlenen stres olgusunu hiyerarşik ve çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Ölçek, genel toplam puan? alt?nda be? temel boyutu ve bu boyutlardan biri olan Bireysel Boyut alt?nda yer alan dört alt boyutu ölçmektedir. Bu yapı, stresin farklı tezahürlerini ve kaynaklar?n? ayr??t?rmay? sağlar.

Ölçe?in birinci s?ra (ana) boyutlar? ?unlard?:

Bireysel Boyut: Çal??an?n kendi içsel tepkileri, sa?lık durumu ve stresle ba?a ç?kma mekanizmalar?n? içerir.

Ki?iler Aras? İlişkiler Boyutu: ?? arkada?lar? ve yöneticilerle olan ilişkilerden kaynaklanan stres faktörlerini de?erlendirir.

Çevresel Boyut: Çal??ma ortam?n?n fiziksel ko?ullar?, ergonomik faktörler ve di?er etkenler kaynaklı stresi ölçer.

Özel Ya?am Boyutu: ?? ve aile/özel ya?am aras?ndaki denge veya çat??madan kaynaklanan stresi inceler.

Örgütsel Boyut: Kurumsal politikalar, yönetim tarz?, rol belirsizli?i ve örgütsel yap?dan kaynaklanan stres unsurlar?n? kapsar.

Bireysel boyutun alt boyutlar? ise ?unlard?:

Duygusal ve Davran??sal Alt Boyut

Fiziksel Alt Boyut

Zihinsel Alt Boyut

Genel Sa?lık Alt Boyut

Geçerlik

?? Ortam? Stres Ölçe?i'nin yap? geçerli?i, önerilen be? boyutlu ve alt boyutlu hiyerar?ik yap?n?n ampirik veriye uygunlu?unu test etmek amacıyla **Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA)** kullan?larak incelenmi?tir. Bu analiz, kurulan modelin veri setine yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Model uyum indeksleri, kuramsal yap?n?n do?rulanmas? aç?s?ndan kabul edilebilir düzeydedir. Yap?lan testler sonucunda model uyumu sa?lanm??tır; $\chi^2(38)=1727.451$; $p<0.001$. Bu sonuçlar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? i? ortam? stresi yap?s?n? ba?ar?yla temsil etti?ini ve yeterli düzeyde yap?sallık göstermektedir.

Güvenirlik

?? Ortam? Stres Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i için hesaplanan katsayılar oldukça yüksektir. 70 maddelik ölçe?in bütünü için hesaplanan **güvenirlik katsayısı** (Cronbach Alfa) **0.96** olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?yı son derece tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçe?in ana boyutlar? için elde edilen güvenilirlik katsayılar? da kabul edilebilir aral?ktadır:

Bireysel Boyut: 0.94

Ki?iler Aras? ?li?kiler Boyutu: 0.73

Çevresel Boyut: 0.78

Özel Ya?am Boyutu: 0.76

Örgütsel Boyut: 0.82

Bireysel boyutun alt boyutlar?n?n güvenirlik katsay?lar? da yüksek düzeyde tutarlılık sergilemektedir:

Duygusal ve Davran??sal Alt Boyutu: 0.83

Fiziksel Alt Boyutu: 0.80

Zihinsel Alt Boyutu: 0.83

Genel Sa?lık Alt Boyutu: 0.82

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda, ?? Ortam? Stres Ölçe?i'nin yap?sal modelinin do?rulanmas? amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ara?t?rmac?n?n önceden belirledi?i faktör yap?s?n?n (be? ana boyut ve alt boyutlar) toplanan verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu test eden ileri bir istatistiksel tekniktir.

Analiz sonuçlar?, önerilen hiyerar?ik yap?n?n (be? ana faktör ve Bireysel boyut alt?ndaki dört alt faktör) verilerle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu durum, ?OSÖ'nün sadece toplam puan olarak de?il, ayn? zamanda belirlenen alt boyutlar baz?nda da i? stresi kaynaklar?n? güvenilir bir ?ekilde ayr??t?rd??n? göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Development)

Format: 70 maddeden olu?an öz bildirim ölçe?i. Derecelendirme format? orijinal kaynaktan belirtilmemi?tir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çal??an yeti?kinler ve profesyoneller.

Ya? Grubu: Yeti?kin (18 ya? ve üzeri)

Popülasyon Detaylar?: ?? ortam? stresi ya?ayan veya potansiyel olarak ya?ayabilecek tüm sektörlerdeki çal??an bireyler.

Test Metodolojisi: Anket tabanlı, öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel stres, psikometri, Do?rulay?c? Faktör Analizi, i? ya?am dengesi, psikolojik iyi olu?, personel yönetimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: arkuntatar@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2009

?zinler ve Ücret: Ölçe?in bilimsel veya ticari kullan?m? için sorumlu yazar Arkun Tatar ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Telif haklar? ve kullan?m ücretleri hakk?nda en güncel bilgi yazar taraf?ndan sa?lanabilir.

Kaynaklar

Tatar, A. (2009). Do?rulay?c? Faktör Analiziyle ?? Ortam?na Yönelik Stresi Ölçmek Üzere Bir Ölçek Geli?tirme Çal??mas?: ?? Ortam? Stres Ölçe?i'nin (?OSÖ) Güvenirlik ve Geçerlili?i. 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 21-23.

Makalenin orijinal sunumuna ait ba?lant?:

<http://www.ydd.org.tr/uploads/files/y%C3%B6netim%20ve%20organizasyon%20bildiri%20kitab%C4%B1.pdf>

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [is-ortami-stres-olcegi-toad.pdf](http://www.ydd.org.tr/uploads/files/y%C3%B6netim%20ve%20organizasyon%20bildiri%20kitab%C4%B1.pdf)

?? Ortam? Stres Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu ölçe?in 70 maddelik içeri?i, kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddeler için yazarla ileti?ime geçilmesi veya ilgili kongre bildiri kitab?na ba?vurulmas? gerekmektedir.